

האדם וההר

הרובד האנושי של רצועת ההר

זוהי יחידת לימוד שלמה, קראו את פרטי המידע וההוראות, והשלימו את המשימות בהתאם.

זוכרים את התמונה הזו?

דיברנו על כך שרצועת ההר מורכבת מנוף משופע ומדורג, שבנוי משכבות סלע קשות (ומאפשרות חלחול) ורכות (שגם אטומות לחלחול מים). בין שכבות הסלע האלה נוצרים מעיינות שכבה תת קרקעיים, שמדי פעם פורצים החוצה.

אז איך מנצלים את התנאים הפיזיים האלה כדי להתקיים? מקיימים **חקלאות אצילות**.

הקישו על הקישור וכתבו על פי המידע בקטע – על אילו קשיים מתגברים בעזרת הטראסות?

טראסות: מדרגות חקלאיות. "מדרגה חקלאית". פתרון הנדסי שנועד לאפשר גידולים חקלאיים על מדרונות ההרים, על ידי קירות תמך לאדמה שמונעים את היסחפותה, ויוצרים שטח ישר ובו שכבה עמוקה יחסית של אדמה.

חקלאות המדרגות מתחלקת לשני סוגים – חקלאות בעל וחקלאות שלחין

מי היה בעל? ואיך הוא קשור לחקלאות הקדומה? ניתן לחפש באינטרנט או במקורות מידע אחרים.

כלומר, חקלאות בעל מתבססת בעיקר על השקיה על ידי _____.

עכשיו, בואו נלמד לשון. המילה 'שלחין' נגזרת מהשורש - _____ . שמשמעותו היא:

כלומר, חקלאות שלחין מתבססת בעיקר על השקיה על ידי _____.

חקלאות בעל – חקלאות המתבססת על מי גשמים, ולכן משמשת לגידולים של צמחים שאינם זקוקים להשקיה רבה וסדירה.
חקלאות שלחין – חקלאות המתבססת על השקיה סדירה ורצופה, מתוך מקור מים קבוע (מעין, בור או באר).

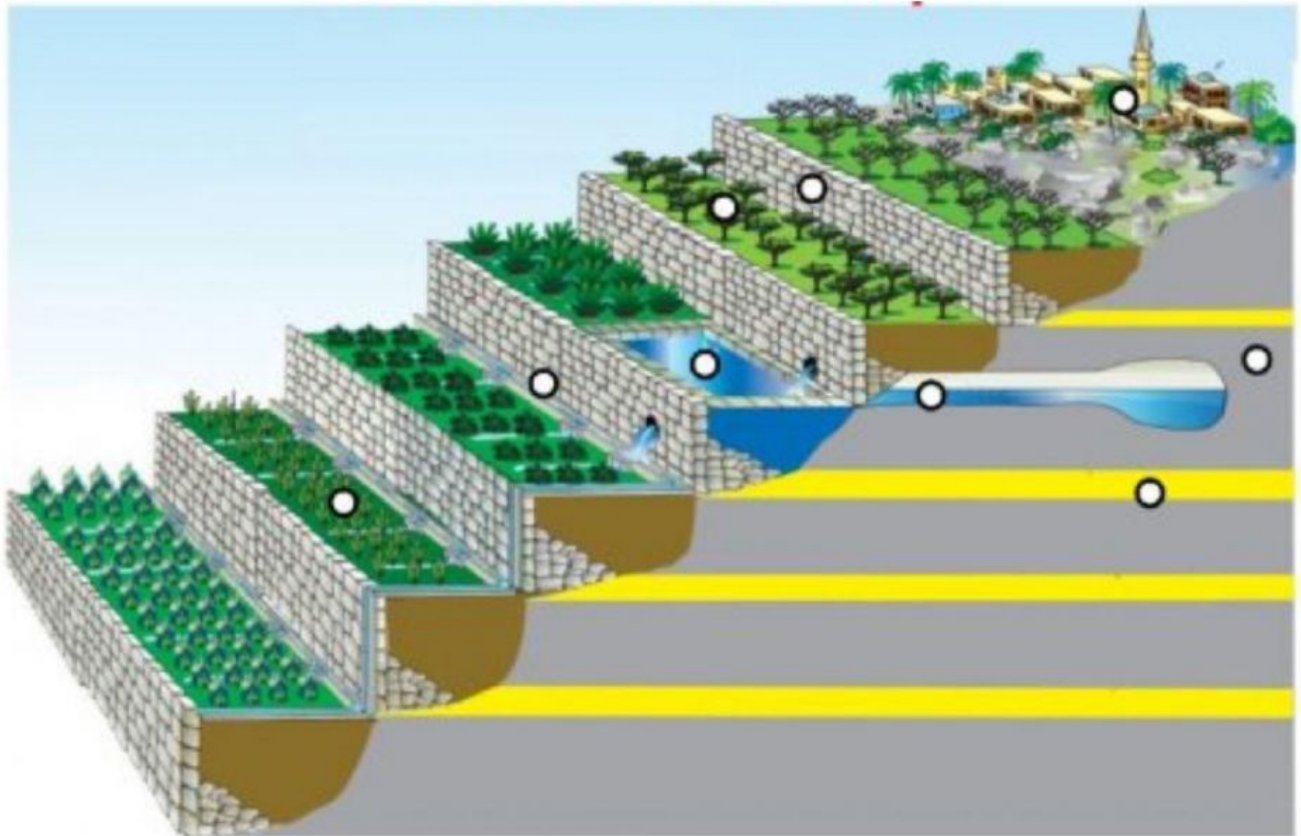

בגידולי שלחין מגדלים בעיקר ירקות שכן הם דורשים הרבה מים.

ברוב שטח ההר גידלו גידולי בעל שכן רוב המדרונות מעבר ליכולת ההשקיה של המעיינות. בגידולי בעל מגדלים בעיקר תבואה, זיתים, וגפנים, שכן הם מסוגלים להתקיים ממי הגשמים הרבים יחסית שבהר. כלומר החקלאות המסורתית בהר התבססה בעיקר על גידולי דגן תירוש ויצהר.

בואו נעשה סיכום ביניים :

לפניכם תרשים של מערכת חקלאות מדרגות מסורתית. מתחו קו בין המונח הנכון מבין המילים למקומו הנכון בתרשים.

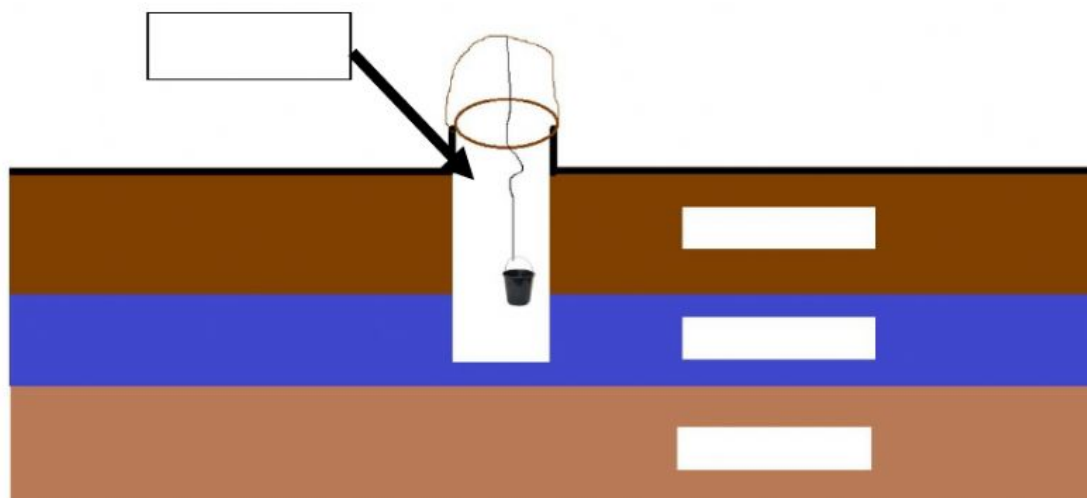
מדרגה חקלאית (טראסה) של גידולי שלחין ○	מדרגה חקלאית (טראסה) של גידולי בעל ○	בריכה לאגירת מי המעין ○	עצי פרי וגידולי חיטה ○	שכבת סלע רכה ואטומה לחלחול ○
	גידולי ירקות וגידולים עטירי מים ○	שכבת סלע קשה ומאפשרת חלחול ○	מעין שכבה ○	כפר מעל המעין ○

לטובת חקלאות השלחין ישנן עוד שתי שיטות של אגירת מים: **הבור** והבאר

לפניכם תרשים של בור ובאר. גררו את המילים מבנק המילים למקומן הנכון בתרשים, והשלימו את הקטע.

בור	
	שכבה מחלחלת
	תעלת איסוף למי הגשמים
	בור שיקוע לסחף הזורם עם המים
	טיח שעוצר את המים מלהמשיך לחלחל
	מי גשמים יורדים על ההרים

בנק מילים :

שכבה מחלחלת	שכבה אטומה מונעת חלחול	מי תהום שחלחלו דרך הסלע	חפירה עד למפלס מי התהום
-------------	------------------------	-------------------------	-------------------------

?

השלימו את הקטע הבא : הבור הוא דרך לאיסוף "נגר עילי", כלומר, הוא קולט את מי ה_____ שזורמים מה_____ על ידי _____ . המים מגיעים אל _____ , שם נשאר ה_____ שזרם עם המים, והמים עצמם ממשיכים אל תוך ה_____ הגדול. הבאר לעומת זאת, אוספת "נגר תחתית". כלומר – הבאר נחפרת בתוך הסלע ה_____ עד שהיא מגיעה למפלס _____ . אלו אותם מי גשמים, רק שבמקום לזרום במורד ההרים, הם חלחלו דרך הסלע עד שהגיעו לשכבה ה_____ .

בגלל דרך איסוף המים השונה, סביר להניח שנמצא בורות באזורים _____ יותר (כדי לאזן בין כמות המים שהם קולטים לבין כמות הסחף שעלול להצטבר בהם), ובארות – באזורים _____ יותר (כדי להגיע בקלות יחסית למפלס מי התהום).

בור – מתקן לאיסוף מי נגר עיליים (מי גשמים) על ידי תעלות
איסוף המפנות את מי הגשם אליו.
באר – מתקן חפור באדמה לאיסוף מי נגר תחתיים (מי תהום).

כל הכבוד!!!!!!! סיימתם את היחידה הזו!

רק לפני שאתם חוזרים בחזרה לפגישת הסיכום, חידה אחרונה – בתוך היחידה
שעברתם כרגע מסתתרים המושגים המחברים את אזור ההר, לשורשים שלנו כעם
היהודי. מה הם המושגים?

